

AMB DATA I TOT

Ibarretxe es confon al presentar una solució única per al conflicte polític i el violent

JOSÉ LUIS ZUBIZARRETA*
EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 30.09.07

Després de la retirada d'Imaz del procés electoral per renovar el seu càrrec al capdavant del PNB, quedaven pocs dubtes que el lehendakari tiraria endavant els seus plans d'organitzar una consulta al voltant del "dret a decidir" dels bascos. Era ben evident, en efecte, que Imaz era l'únic obstacle que Ibarretxe havia trobat en el camí. N'és una bona prova que la ponència, anomenada de consens, que l'executiva del partit jeltzale va elaborar amb l'objectiu de conjurar l'amenaça de divisió, lluny de tractar les tesis del seu encara president, donava via lliure a les intencions que el lehendakari duia de cap.

NO OBSTANT, quasi tothom es va veure sorprès aquest divendres per la contundència i la concreció d'Ibarretxe en el ple de política general. No només el fet de la consulta o, per dir-ho més ben dit, de les consultes, sinó fins i tot els procediments per obtenir-les i les dates de la seva celebració van quedar aclarits amb tot detall. No hi van faltar ni tan sols els plans alternatius que el lehendakari ja tenia reservats en cas que les primeres opcions li fallessin.

Van ser tan precises les propostes que Ibarretxe va presentar en la seva intervenció com a alternatives, que tenien tots els números de ser les prioritàries al cap del seu autor. Perquè --¿qui en dubta a hores d'ara?-- el lehendakari sap de sobres que la negociació que pretén entaular amb el president del Govern central està abocada al fracàs i que l'única

sortida que li queda, si encara existeix, és la consulta o les consultes alternatives al marge de la legalitat.

En la intervenció de divendres, el lehendakari va cometre, al meu entendre, tres errors garrafals, que li costaran el fracàs de tot el seu projecte. En primer lloc, va prescindir d'una dada de la realitat que ningú a Euskadi pot defugir; és a dir, l'enorme pluralitat política de la societat basca. En segon lloc, es va situar al marge de l'ordenament constitucional, procedint amb una espècie d'adamisme suposadament democràtic que és més propi de messies visionaris que de líders polítics responsables. I, finalment, va confondre, del tot, el conflicte polític i el conflicte violent. O com li agrada dir a ell, el procés de pacificació i el de normalització. Anem a pams.

La proposta d'Ibarretxe traspua nacionalisme per tots els porus. El lehendakari defineix pel seu compte quina és la naturalesa del "conflicte basc" i ell mateix declara quina n'és l'única solució. L'acord que reclama dels altres no és res més que un contracte d'adhesió. Ara bé, tant la definició que el lehendakari fa del conflicte com la solució que li ofereix estan tretes del patrimoni doctrinal del nacionalisme basc. Fora d'aquest patrimoni, ningú el definiria com el resultat d'una suposada pèrdua de sobirania que es produís el 1839 ni tampoc ningú pretendria resoldre'l mitjançant una presumpta devolució al poble basc de la seva decisió de decidir. El lehendakari no admet que la pluralitat política de la societat basca consisteix precisament en la varietat d'interpretacions que la seva realitat conflictiva rep dels seus membres. Per aquest error fonamental de plantejament, Ibarretxe s'equivoca també en el procediment a seguir. No és al president del Govern espanyol a qui el lehendakari s'ha de dirigir en primera instància a l'hora d'entaular un diàleg i arribar a un acord, sinó

als representants polítics de la pluralitat basca, és a dir, als partits de l'arc parlamentari basc.

D'altra banda, al situar-se al marge de l'ordenament constitucional, el lehendakari està condemnant la seva proposta al fracàs. No es pot actuar en un país plenament institucionalitzat com si fos una espècie de tabula rasa sobre la qual qualsevol escriba pot imprimir el relat polític que li vingui més de gust. Hi ha un statu quo, producte d'avatars polítics, econòmics, culturals i socials, i ningú se'l pot saltar, per dir-ho així, a la torera. La insubmissió, la desobediència civil o la insurrecció són alternatives que no entren al cap d'una gran majoria de bascos, instal·lada en el benestar i en la prosperitat. Menys encara amb l'experiència que la societat basca té adquirida de cap on condueixen aquestes aventures i amb quins companys de viatge s'haurien d'emprendre.

LA CONFUSIÓ que el lehendakari fa entre pau i política o entre pacificació i normalització, a més a més de constituir un error conceptual, produeix efectes perversos. "Diabòlics", es va atrevir a dir-ne Josu Jon Imaz en el seu ja famós article del passat 15 de juliol. Aquesta confusió, que es dóna, per exemple, quan el lehendakari presenta una única proposta per resoldre tant el conflicte polític com el violent, no fa sinó alimentar el discurs d'ETA i de l'esquerra abertzale. Ibarretxe no sembla que hagi acceptat, fins a les seves últimes conseqüències, la idea, clarament expressada a l'Acord d'Ajuria Enea, que el terrorisme d'ETA no és el resultat inevitable d'un conflicte polític o d'un dèficit democràtic, sinó senzillament el producte voluntari del fanatisme i del totalitarisme dels seus membres.

* Escriptor.